

REKENKAMER OF REKENKAMERCOMMISSIE?

Iedere gemeente in ons land is sinds 1 januari 2006 verplicht een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie te hebben.

Met een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie heeft de gemeenteraad een instrument om nog beter haar controlerende taak uit te oefenen.

Artikel 182 van de Gemeentewet bepaalt dat de Rekenkamer of de Rekenkamercommissie de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het, door het gemeentebestuur, gevoerde beleid onderzoekt. Een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie onderzoekt dus altijd achteraf; zij evalueert, signaleert en kan met aanbevelingen komen.

Het onderzoek dat men doet wordt vervat in een rapport. Dit rapport is openbaar. Iedere burger heeft dus de mogelijkheid kennis te nemen van de inhoud ervan.

De Rekenkamer of de Rekenkamercommissie kan er zo dan ook aan bijdragen het vertrouwen tussen de burger en het lokaal bestuur te vergroten.

Iedere raad had dus per 1 januari 2006 de keuze. Een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie. Er zijn nog al wat verschillen tussen die twee. De gemeentewet omschrijft de taken en bevoegdheden en zittingsduur van de leden van de Rekenkamer vrij nauwgezet. Een lid van de Rekenkamer wordt voor 6 jaar benoemd. Het aantal leden is vrij. De Rekenkamer kan dus ook door 1 persoon worden gevormd. Verder kan een raadslid nooit lid zijn van de Rekenkamer. Dit laatste is een belangrijk verschil met de rekenkamercommissie. Hier kan de raad, uiteraard binnen wettelijke kaders, meer zelf uitvoering en invulling geven aan de taak, de zittingsduur van de leden is niet bij wet geregeld, zal dus moeten staan in de gemeentelijke verordening op de Rekenkamercommissie. Verder mogen, en dit is ook een duidelijke tegenstelling met de Rekenkamer, raadsleden hier wel lid zijn van de Rekenkamercommissie, maar externen ook. In de praktijk zie je dan nog wel eens een gemengde samenstelling; raadsleden, aangevuld met leden van buiten. (externen).

In de gemeente Zwolle is al een flink aantal jaren sprake van een Rekenkamercommissie. (dus al voordat het wettelijk verplicht werd gesteld m.i.v. 1 januari 2006)

Omdat de raad wist van het moeten kiezen voor één van de twee per bovenstaande datum, heeft er enige gedachtewisseling in de raad hierover plaatsgevonden.

Zo wordt in een zogenaamd A raadsvoorstel (waar in principe niet echt lang over gesproken hoeft te worden) d.d. 24 mei 2004 het volgende aangegeven.

“Per 01-01-2006 zal de Gemeente over een Rekenkamer of Rekenkamerfunctie (lees Rekenkamercommissie) moeten beschikken, die gebaseerd is op de Gemeentewet. Dit impliceert dat de raad in 2005 hierover een uitspraak zal moeten doen.”

Er worden dan in het voorstel ook een aantal wijzigingen voorgesteld in de, dan nog, geldende verordening. Zo wordt o.a. de selectie van de keus voor een onderzoeksonderwerp bij de Rekenkamercommissie gelegd. Tevens wordt de benoeming van een adhoc (extern) lid een bevoegdheid van de Rekenkamercommissie.

Dit A voorstel wordt aangenomen , met inachtneming van een amendement, ingediend door de P.v.d.A. fractie.

De fractie stelt , bij amendement, voor om toe te voegen :

“het presidium (d.w.z. alle fractievoorzitters) op te dragen de discussie over de Rekenkamer dan wel Rekenkamercommissie voor te bereiden voor de perspectiefnota van 2005 , in de vorm van pro- en contra argumenten van beide vormen en de financiële consequenties.

Dit amendement wordt aangenomen. Het krijgt de steun van De fractie van Groen Links/ de Groenen, P.v.d.A, PBZ, S.P. en Christen Unie.

Het is merkwaardig te moeten constateren dat er vervolgens nooit sprake is geweest van een discussie ten principale in de Zwolse raad over dit onderwerp. Er ligt dan ook niet een expliciet raadsbesluit waarin de Zwolse Raad, na wikken en wegen heeft gekozen voor een Rekenkamercommissie .Men heeft alles, als ware stilzwijgend bij het oude gelaten. Enige tijd na de installatie van de nieuwe Raad in maart 2006 zijn de leden van de Rekenkamercommissie benoemd. Er zitten 5 raadsleden in de commissie en er zijn twee externe leden. Eén extern lid, de heer Berndsen uit Noord Brabant heeft onlangs ontslag gevraagd en gekregen , wegens zijn benoeming tot voorzitter van de Rekenkamercommissie in Den Bosch. Het andere externe lid is niet een vast lid. Het is iemand die gespecialiseerd is in het onderwerp dat de Rekenkamer op dat moment onderzoekt. Een ad hoc lid, dus. In Zwolle is en raadslid voorzitter van de Rekenkamer.

“De onafhankelijkheid van de Rekenkamers groeit”

Dat viel te lezen in Binnenlands bestuur van 15 september 2006.

Raadsleden maken steeds minder deel uit van een Rekenkamercommissie. De externe leden rukken op. Het percentage rekenkamers met alleen raadsleden is gezakt van 29 procent in 2004 naar 5 procent in 2006. Volledig extern bemenst is inmiddels 42 procent van alle rekenkamers en rekenkamercommissies.

In een , in september verschenen katern B en G (uitgave Bank Nederlandse Gemeenten en vereniging van Nederlandse Gemeenten) staat een artikel , genaamd “Onderzoek lokaal bestuur in tweevoud” Het is geschreven door ir. A. Feith. Ik citeer uit dit artikel kort, als stof tot nadenken.

“Het risico op afhankelijkheid van de raad en van politieke oordeelsvorming in een Rekenkamercommissie wordt nog versterkt indien in dit forum raadsleden worden benoemd. Als de periode van benoeming door de raad dan ook nog (vrijwel) samenvalt met die van de raadsperiode (in Zwolle het geval), staat het principe om als rekenkamerlid- tevens raadslid- onafhankelijke afwegingen te maken sterk onder druk.”

Het is niet altijd goed om in je eigen spiegel te staren . (als Rekenkamerlid bijv. je eigen beleid te evalueren). Hoe objectief kun je immers naar jezelf en je genomen beslissingen kijken?. Het is een beetje te vergelijken met het lidmaatschap van een commissie van beroep en bezwaar. Vroeger zaten daar ook raadsleden in, tegenwoordig niet meer.

Misschien moet de Zwolse Raad toch nog maar eens een discussie voeren.

Alet Boukes